

MUISTIO

Ruskon kirkon tarkastus 28.5.1985

Kävin Ruskon kirkossa 28.5.1985 Ingmar Holmströmin kanssa. Matkan tarkoituksena oli kuulla Holmströmin arvio kirkon ulko-seinien kunnosta ja kirkon muureissa esiintyvien halkeamien merkityksestä.

Yleistä

Halkeamia esiintyy yleensä kaikissa keskiaikaisissa kivirakennuksissa, koska muurit on rakennettu yhtenäisinä ilman liikuntasauvoja. Vuodenaikojen lämmönvaihteluiden takia ja myös mahdollisen perustusten liikkumisen seurauksena saattaa syntyä halkeamia. Kehitys muureissa on kuitenkin hidasta. Halkeamien käyttäytymistä tulee seurata muutamia vuosia, ennen kuin tehdään johtopäätöksiä niiden syistä ja päätetään mahdollisista korjaustavoista. Sadeveden pääseminen muureihin tulee estää pitämällä katto, räystäät, ikkunoiden vesipenkit ja muurien saumaus kunnossa. Muurien perustuksiin kohdistuvat rasitukset voidaan torjua estämällä puiden kasvaminen muurien välittömässä läheisyydessä. Puiden juuret eivät saa ulottua seinärakenteisiin, ne eivät missään oloissa saa tunkeutua peruskivien saumoihin. Kirkon seinien välittömään läheisyyteen ei saa kaivaa hautoja.

Halkeamien seuraaminen

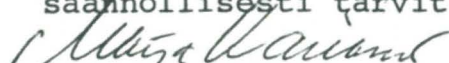
Kirkon seinissä ja holveissa esiintyy halkeamia. Niiden seuraamiseksi voidaan halkeaman yli laittaa kipsisilta. Kipsipaikkauksien mahdollista halkeamista tulee seurata ja leveys merkitä muistiin vähintään neljä kertaa vuodessa. Toinen mahdollisuus on lyödä halkeaman reunoille kolme teräspiikkiä, joiden keskinäinen asema mitataan tarkasti vähintään neljä kertaa vuodessa parin kolmen vuoden ajan aina samaan aikaan.

Mittaustulokset merkitään muistiin esim. sakaristossa säilytettävään vihkoon. Mittaajan tulisi olla aina sama henkilö. Myös kirkon lämpötila tulee samalla merkitä muistiin. On suotavaa, että seurakunta hankkii kirkkoon oman kosteuspiirturin (Lambrecht, Instrumentarium välittää) kirkon sisäilmaston vaihteluita seuraamaan. Piirturin kaavakkeet tulee säilyttää em. vihkon välissä. Piirturi tulee sijoittaa lattiataason yläpuolelle eikä siihen saa kohdistua suoraa auringonvaloa eikä se saa olla lämmityslaitteen välittömässä läheisyydessä.

Edellä mainitut kirkon muurien ja sisätilan kuntoa ja liikkumista kuvaamaan tarkoitettut mittaukset olisivat yhden henkilön tehtävänä (suntio ?).

Muutaman vuoden kuluttua edellä lueteltujen mittaustulosten perusteella voidaan päätellä, minkälaisia toimenpiteitä muurien halkeamat tarvitsevat.

Mittaustoimet eivät tietenkään tee tarpeettomiksi toimia sadeveden muureihin tunkeutumisen estämiseksi. Rapautuneet saumat tulee laastita kalkkilaastilla ehjien saumojen mukaisiksi. Lähemmät ohjeet työtä aloitettaessa antaa museoviraston rakennushistorian osasto. Saumausten kunnossapito on osa keskiaikaisen kirkon jatkuvaa ja säännöllisesti tarvittavaa kunnossapitoa.

Maija Kairamo